

Klub nadaných dětí Opava

starší skupina (4. – 6. třída)

listopad 2012 – říjen 2013

Témata

- ▶ Historie města (Opavský zámek, Poznej svoje město, Cesta dějinami města)
- ▶ Obrazy různých autorů (Zdeněk Burian, Jan Zrzavý, Jiří Blata)
- ▶ Práce s papírem (vznik a výroba, papírové obaly, sběr starého papíru, ...)
- ▶ Vědní obory (fyzika, chemie, biologie, předpověď počasí, ...)
- ▶ Práce se dřevem (Pradědova zahradní galerie, pila, ...)

- ▶ Putování po Praze
- ▶ Práce na počítači (pohyblivé obrázky)
- ▶ Šifry, hádanky, hlavolamy, deskové a logické hry

Některé akce jsou společné pro obě skupiny

Jaké bude počasí?

Moderní metody předpovědi počasí

- ▶ Termín: 5.11.2012
- ▶ Děti navštívily Masarykovu střední zemědělskou školu v Opavě, kde se nachází nová meteorologická stanice DAVIS VANTEGE PRO 2
- ▶ Děti si prohlédly také starou meteorologickou stanici a dověděly se něco o sběru dat a jejich zpracování

Mikulášské hrátky s fyzikou

- ▶ Termín: 3.12.2012
- ▶ Děti si na ZŠ Englišova vyrobily vánoční hlavolam, shlédly a vyzkoušely si nějaké fyzikální pokusy

Cesta dějinami města – Opavský zámek

- ▶ Termín: 7.1.2013
- ▶ Akci organizovala opavská kulturní organizace – Obecní dům (Ostrožná ulice)
- ▶ Program přiblížil historii dnes už neexistující opavské památky, která patřila mezi dominanty města. Komu zámek sloužil, jak asi vypadal a proč byl nakonec zbořen?
- ▶ O architektuře památky a zámecké kultuře se děti dověděly prostřednictvím edukačního programu

www.cestamesta.cz

městská expozice
Cesta města

Opavská kulturní organizace, expozice Cesta města nabízí edukační programy k dějinám Opavy...

Opavský zámek

od 15. 11. 2012 - 3. 2. 2013

Program určený všem věkovým skupinám přiblíží historii dnes už neexistující opavské památky, která patřila mezi dominanty města. Komu zámek sloužil, jak asi vypadal a proč byl nakonec zbořen? O architektuře památky a zámecké kultuře se dozvíte prostřednictvím edukačního programu. Pro děti jsou připraveny zbrusu nové středověké kostýmy a řada úkolů, hádanek a her.

Cesta dějinami města

celoročně

Nabízíme vzdělávací program, který napomůže interaktivní formou poznat historii města Opavy, od pravěku do současnosti.

Pojďte se společně projít „Cestou města“, každá může být jiná! Záleží jen na vás, zda projdete celou cestu dějinami města, nebo se vydáte např.

- cestou pravěkých lidí v době kamenné k prvním Slovanům
 - cestou, kterou budeme kráčet spolu se středověkými kupci k založení města Opavy
 - cestou mířící od josefinských reforem k občanské společnosti
 - cestou, která vede před brány moderní současnosti
- Program umíme tzv. „ušít na míru“ pro potřeby vašich žáků.
Součástí edukace je animovaný film a pracovní listy.

Mgr. Simona Juchelková (lektorka expozice Cesta města)
+420 734 527 115, +420 553 791 947
simona.juchelkova@oko-opava.cz

Vzdělávací programy probíhají po - pá od 8:00 - 18:00.
Cena jednotlivých edukací je 10 Kč na žáka.
Pedagogický doprovod zdarma.

OIKO opavská kulturní organizace

Děti se dovídají něco o historii města a Opavského zámku

Pracují ve skupinkách, vyrábí si svůj erb a skládají obrázek zámku

Atraktivní část programu – historické kostýmy

Deskohraní

- ▶ Termín: 11.2.2013
- ▶ Hry deskové a logické – děti si zahrály deskové hry a také skládaly hlavolamy
- ▶ Chlapci pracovali se stavebnicí spalovacího motoru

Hrátky s počítačem (pohyblivé obrázky)

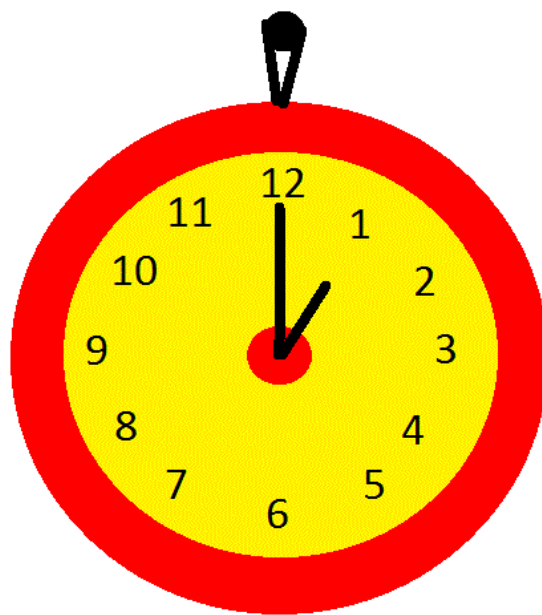
- ▶ Termín: 25.3.2013
- ▶ Děti si nejprve v malování vytvořili několik obrázků
- ▶ Poté pomocí programu MS GIF Animator vytvořily animace

Děti malují obrázky

Ukázka jednoho obrázku

Ve stopách Zdeňka Buriana

- ▶ Termín: 8.4.2013
- ▶ Galerijní animace k výstavě Zdeňka Buriana
- ▶ Akci organizovala opavská kulturní organizace – Dům umění (Pekařská ulice)

Děti se formou hádanek a her seznámily s
obrazy Zdeňka Buriana a také si vyrobily
zkamenělinu trilobita

Šifrování – to je hraní

- ▶ Termín: 22.4.2013 (ZŠ Englišova)
- ▶ Děti se seznámily s různými druhy šifer
- ▶ Každý si přinesl svou zašifrovanou zprávu, kterou se ostatní snažili vyřešit
- ▶ Na konci schůzky všichni řešili úkoly s různě zašifrovanými zprávami

Šifry

1. Šifry se záměnou nebo posouváním písmen

A = ?

Do první řádky se napíše celá abeceda a do druhé se napíše abeceda posunutá. Pod písmeno A se napíše to písmeno, o které je to posunuto (např. A=M znamená, že A v šifře se rovná M ve skutečnosti). Při šifrování se hledá ve spodní řádce a do šifry se píše to z horní řádky a při luštění se v horní řádce hledá písmeno v šifře a v dolní je písmeno ze zprávy

Pro A=M vypadá tabulka takto:

A	B	C	D	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	Ch	I	J	K	L

potom : NUXX ICQBWYCh je AHOJ VODNÍKU

Místo písmen čísla

Jedna z nejjednodušších šifer místo písmen se do zprávy napíše čísla A=1 B=2 ... Jednotlivá čísla se oddělují středníkem, jiná možnost je čísla psát římskými čísly. Také je možnost čísla neoddělovat středníkem, ale potom se luštění značně zkomplikuje.

AHOJ VODNÍKU = 1;8;16;11; 23;16;4;18;10;12;22

Mezerová šifra

Další velmi jednoduchá šifra, která se dá luštit i bez tabulky. Stačí vědět jak na to. Píšeme najednou do dvou řádek, přičemž v první řádce je písmeno, které je v abecedě před tím, co chceme zašifrovat a v druhé je písmeno, které je v abecedě po něm. Kdo má nečápe ihned pochopí z ukázky.

S	Z	A	N	P
U	B	C	P	S

Je zašifrované slovo TÁBOR

Samozřejmě by to šlo napsat i takhle:

SU	ZB	AC	NP	PS
----	----	----	----	----

2. Uschování zprávy v textu

Ob několik písmen

Vždy mezi dvě písmena zprávy napíšeme určitý počet písmen. Ten počet může být pořád stejný nebo podle zadaného klíče se může měnit.

Ob 2 písmena

AJTKHZVOBG JNGVMOEDHDLNRRKIQAENU

Vždy 2 písmena ze zprávy a 2 jiná ...

AHKLQJMNVSITUCJHHLKRI

Mezi písmeny slovo

Mezi každé dvě písmena zprávy napíšeme nějaké krátké slovo

ADUBHDCUBODUBJDUBVUBODUBDDUBNDUBIUCBKBUBU

První zepředu druhé zezadu

Písmena se čtou střídavě z obou konců zprávy. První písmeno je první druhé je poslední třetí je druhé a čtvrté předposlední a tak až doprostřed.

AOVDIUAZJSEIKJKNQJH

3. Různé psaní zpráv

Hadovka

Šifruje a čte se v dohodnutém směru. Zde jsou čtyři základní možnosti. Další možnosti by šly v řádkách.

Šnek

Začátek je uprostřed a zpráva se píše dokola. Konec zprávy nemusí být na první řádce, záleží na tom, jak je zpráva dlouhá.

4. Šifry s tabulkami

Hebrejštiny

Šifruje se podle následující tabulky. Místo písmene, které chceme zašifrovat, nakreslíme čáry, které jsou okolo písmene. Abychom odlišili písmena, která jsou v jiné tabulce, ale na jiném místě, píšeme doprostřed tečky (u první tabulky žádnou, u druhé jednu a u třetí dvě tečky).

A	E	C	J	K	R	S	T	
D	E	S	L	M	K	U	V	W
X	H	Ch	P	Q	Z	Y	Z	

Takto potom vypadá zašifrované slovo A H O J :

Kříž (Velký polský kříž)

Kříž je velmi podobný hebrejštině, ale všechno je v jedné tabulce. Poloha tečky určuje, které písmeno ze tří platí.

A	B	C	D	E	F	G	H	Ch
I	J	K	L	M	N	O	P	Q
R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

V této šifře vypadá slovo A H O J takto

Malý polský kříž

A	B	C	J	K	-	S	X	W
D	E	F	M	N	O	T	U	Y
G	H	I	P	Q	R	V	Z	

v této šifře vypadá takhle slovo: moudrost

• | | • < | • • | • √ >

Zlomky

Používá se tabulka 5x5 políček, vynechávají se dvě písmena. Souřadnice šifrovaného písmene se píšou jako zlomek, první udává číslo sloupce a druhé číslo řádky. Případně lze použít i takoveto tabulky (snáz se to tak vysvětluje dětem, co nechápou zlomky).

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
					1																				

Větička AHOJ VODNÍCI je pak takto 1/1 3/2 5/3 5/2 2/5 5/3 4/1 4/3 4/2 3/1 4/2
Při použití tabulky mimo Ch, W.

Šifrovací tabulka

Tabulka je velmi podobná čínštině a zlomkům. Šifruje se stejně jako u zlomků, ale místo souřadnic písmene v číslech se píšou písmena a čísla (písmeno od řádky a číslo od sloupce). Slova nebo čísla ve sloupcích a řádcích musí být předem dohodnuta jako to , která písmena v tabulce chybí.

	0	1	6	4	9
V	A	D	C	D	E
O	F	G	H	I	J
D	K	L	M	N	O
A	P	R	S	T	U
K	V	W	X	Y	Z

Mimo Ch, Q

Při tabulce bez Ch, Q znamená V0 O6 D9 O9 K0 D9 V4 D4 O4 V6 O4 AHOJ VODNÍCI

5. Morseova abeceda

Znaky Morseovy abecedy

Písmena Morseovy abecedy:

A	• —	akát
B	••• —	býsešmice
C	• — ••	človníci
D	•• —	dávava
E	•	erb
F	•• —•	Fálpány
G	••• —•	Grónská zem
H	••••	hrs chovina
Ch	• —•••	Chleb nám dává
I	••	išis
J	• —••••	jesmín bílý
K	• —•	krákorá
L	• —••	lupínáček
M	• —•	mává

N	••••	nástup
O	••• —	ó náš pán
P	•• —••	papírni
Q	••• —•	kvílí okán
R	• —••	rarášek
S	••••	sobota
T	•••	tón
U	•• —	učení
V	••••	vynclený
W	•• —••	Wadrív vůz
X	•••••	Xánie má
Y	•• —••	ý se ztráel
Z	•••••	známá žena

Čísla:

1	• —•••••	8	••••••
2	•• —•••••	7	•••••••
3	••• —••••	9	••••••••
4	•••• —•••	0	•••••••••
5	••••• —••		

Úkoly

1. úkol

Zašifruj následující názvy a řekni, co mají všechny společné:

1. **MAXIPES FÍK** (šifry se záměnou nebo posouváním písmen)
2. **MAKOVÁ PANENKA** (uschování zprávy v textu)
3. **RUMCAJS A MANKA** (různé psaní zpráv)
4. **BOB A BOBEK** (šifry s tabulkami)
5. **PAT A MAT** (Morseova abeceda)

2. úkol

Rozšifruj následující zprávy (všechny spolu souvisí)

1. Mezerová šifra (*světadíl*)

D U Q N O Z

F W S P Q B

2. Uschování zprávy v textu (*stát*)

FLEDRLEDALEDNLEDCLLEDILEDE

3. Hebrejštiny (*město*)

.	___	..	___	.	┌ : └
_____	_____	_____	_____	_____	
_____	_____	_____	_____	_____	

4. Šifrovací tabulka (*řeka*)

A6 V9 O4 D4 V0

5. Morseova abeceda (*nejvyšší železná stavba v daném městě*)

./.. /...-./ ./...- /--- /...- /.-
//...- /./...-

Jak vznikají papírové obaly?

- ▶ 20.5.2013
- ▶ Exkurze do podniku MODEL Opava (Těšínská ulice)
- ▶ Děti se seznámily s historií vzniku a působení firmy
- ▶ Seznámily se s hygienickými předpisy a bezpečností práce – to potvrdily svým podpisem

Poté, co si děti oblékly ochranný oděv a dostaly sluchátka s mikrofonem, začala prohlídka výrobních hal

Bilancování aneb čím jsme prošli tento rok

- ▶ Termín: 17.6.2013
- ▶ Vyhodnocení docházky na akce – odměnění nejaktivnějších dětí
- ▶ Zhodnocení akcí – co se nejvíce líbilo?
- ▶ Hraní deskových her
- ▶ Návrhy na další školní rok

Poznej svoje město

- ▶ Termín: 7.10.2013
- ▶ Akci pořádala opavská kulturní organizace – Obecní dům (Ostrožná ulice)
- ▶ Děti se opět formou úkolů seznamovaly s historií města

OPAVA

POZNEJ SVOJE MĚSTO

nová trasa II.

Aktivní procházka historickým centrem Opavy
edukační program určený zejména pro 1. a 2. stupeň ZŠ

Formou hádanek a her seznámí žáky s historickými pamětihodnostmi i jinými zajímavostmi centra města Opavy

Trasa I. – Beethovenova ulice, Matiční ulice, Rybí trh, Horní náměstí, Popská a Ostrožná ulice
Trasa II. – Masarykova ulice (minoritský klášter, kostel sv. Ducha, Sobkův palác, Blücherův palác), kostel sv. Vojtěcha a bývalý klášter jezuitů, kostel sv. Janů, Součástí okruhu jsou pozůstatky i nedochovalé části hradebního komplexu např. Závěrná brána, Ratibořská brána a opavský zámek.

Start před Obecním domem, délka programu 1,5 hod. / lze přizpůsobit požadavkům učitele
Program nabízíme jaro, léto, podzim – za příznivého počasí. Cena 10,- Kč na žáka, pedagogický doprovod zdarma
Rezervace a informace: Mgr. Simona Juchelková, e-mail: simona.juchelkova@oko-opava.cz, tel: 734 527 115

OKO organizace
společnosti

možná empozice
Cesta města

Sobkův palác

Zde je umístěn letopočet výstavby domu:

MDCCXXXIII

V kterém roce byl dům postaven?

Nápověda:

I = 1

V = 5

X = 10

L = 50

C = 100

D = 500

M = 1000

Detaily z průčelí kostela sv. Vojtěcha

Procházky Opavou 2.

I. Zastávka Masarykova ulice

1. Tzv. Zavřená brána původně vedla:
 - a) Do Ostravy
 - b) Směrem na Hradec nad Moravicí**
 - c) Do Ratiboře
2. Masarykova ulice nesla dříve název:
 - a) Koňský trh**
 - b) Drúbeží trh
 - c) Panská ulice
3. Řád Minoritů v Opavě sídlí od:
 - a) Od 13. století (800 let), středověku**
 - b) Od 16. století (500 let), raného novověku
 - c) Od 18. století (300 let), novodobých dějin
4. V kostele sv. Ducha jsou hrobky
 - a) Přemyslovců**
 - b) Lucemburků
 - c) Jagelonců
5. V kterém roce byl postaven Sobkův palác? (náповědu najdete na budově a ve složce na jeho fotografií) **1733**
6. Vydejte si ze složky fotografií Blücherova paláce z 50. let 20. století a najděte co nejvíce rozdílů mezi fotografií a současným stavem

Viz foto

II. Zastávka Dolní náměstí

7. V prostoru vedoucím z Dolního náměstí na náměstí Osvoboditelů dříve byla:
 - a) Další část jezuitské koleje, zbourána po druhé světové válce
 - b) Ratibořská brána, demolována během let 1779-1836**
 - c) Byl zde vždy volný průchod směrem do Kateřinek
8. Jezuité přišli do Opavy:
 - a) Ve 14. století (před 700 lety), ve středověku
 - b) V 17. století (před 400 lety), v novověku 1625...Řád založen 1534, zrušen 1773**
 - c) V 19. století (před 200 lety), v novodobých dějinách
9. Vytáhni si obrázek s detaily z průčelí kostela sv. Vojtěcha

Viz Foto

10. Dnes v části jezuitské koleje sídlí:

- a) Vědecká knihovna
- b) Zemský archiv**
- c) Slezská univerzita

III. Zastávka Sněmovní a Komenského ulice

11. Naproti budovy bývalé jezuitské koleje, přes cestu (Sněmovní ulici) stála:
 - a) Věznice
 - b) Budova prvního českého gymnázia ve Slezsku**
 - c) Budova německého státního gymnázia
12. Složte, co nejrychleji puzzle, jaká budova se na něm ukrývá a kde se nacházela?
Opavský zámek, na Komenského ulici...postaven jako přemyslovský hrad 14./15.stol., zbourán 19. Stol

IV. Zastávka parky podél Nádražního okruhu

13. Johanité do Opavy přišli:
 - a) Ve 13.-14. století (asi před 800 lety), ve středověku**
 - b) V 16. století (před 500 lety), v raném novověku
 - c) V 19. století (před 200 lety), v novodobých dějinách
14. Které další mnišské řády Opavu obývaly?
Dominikáni na Pekařské ulici, Řád německých rytířů (dodnes)-Matiční, Františkáni-Beethovenova, Klaristky-sv. Kláry (vedle sv. Ducha)
15. Kostel sv. Janů je přestavěn ve stylu:
 - a) Renesance
 - b) Baroka**
 - c) Manýrismu
16. Které další budovy v podobném stylu jsme cestou viděli?
Kostel sv. Vojtěcha, Blücherův palác, kostel sv. Ducha a minoritský klášter, Sobkův palác
17. Jsme na místě, kde bývala za první republiky Phillipova kavárna (poč. 20. století), zkuste si tipnout, co nám po ní zde zbylo? **Schůdky a sloupky**

Zpracovala: Mgr. Simona Juchelková

opavská
kulturní
organizace

Duch Afriky aneb Co termiti nesežrali

- ▶ Termín: 21.10.2013
- ▶ Akci pořádala opavská kulturní organizace – Dům umění (Pekařská ulice)
- ▶ Děti shlédly fotografie Jiřího Blaty
- ▶ Děti plnily úkoly související s fotografiemi a se sochami a také si vyzkoušeli šamanský rituál (hráli na bubny a jiné doprovodné prostředky)

Hádání materiálu a zjišťování, zda byl použit na soškách

Přiřazování fotografií
k maskám

Šamanský rituál

